

Preveliko fabriciranje inteligencije?

U februarском broja berlinske revije *Socialistische Monatshefte* izašao je članak o stanju visokoškolske študija na njemačkim sveučilištima. Pisac je iznio ove podatke: na univerzitetima u Njemačkoj u zimskom semestru školske god. 1913-14, bilo je upisano 59.263 đaka (od toga 3.640 žena), a 1926-27. 64.440 (8.086 žena); na tehničkim visokim školama sa rangom fakulteta 1913-14, bilo je upisano 12.801 slušač (72 žene), a 1926-27. svega 22.072 (od toga 582 žene). Pisac konstatira, da je porast ili bolje hiperprodukcija inteligencije previše štetna. Do istoga zaključka je bez sumnje došla i komisija, koja je u Beogradu početkom ove sedmice izradila prvi dio zakonskoga nacrtu o našim srednjim školama. Predviđen je naime uz strogi cenzus kod anapredivanja đaka još i numerus clausus za pojedine razrede. Prema njemu I. i II. razred ne bi mogli imati više od 50 đaka, III. i IV. više od 45, V. i VI. više od 40 te VII. i VIII. više od 30. Budući da ipak još uvijek živimo u nenormalnim vremenima, komisija je dopustila, da u nacrt zakona uđe prelazno naređenje, da se broj đaka, ograničen numerus-claususom, može povećati najviše za 10. Dakle i opet numerus clausus.

Da se kod nas, a zemlji još uvijek plitkoga analifabetizma i tek otpočetoga jačeg kulturnog razvoja, danas može da govori o hiperprodukciji inteligencije — krivi se po našem mišljenju ove okolnosti: tip naših današnjih škola, a u drugom redu metoda rada u našim školama.

Kakve su danas naše škole? Imamo skoro jednu stotinu gimnazija te tri sveučilišta i dva sveučilišna ogranka. Glavni dio današnje inteligencije proteži kroz gimnazije, koje daju jedan dio opće kulture (plan nastave nije nikako potpun), šalja đovjeka sa općim znanjem u svijet. Pitali prosječno ona naobrazba, koja djelomično u Njemačkoj, a sasvim u Švedskoj, Norveškoj, Holandiji, Danskoj, te osobito u Baltičkim državama daju tzv. više pučke škole, koje su obvezane za svu djecu do 14. godine. Nešto stručnoga te škole ne daju i skoro ni ne mogu da dadu. A ipak se misli, da je već apsolviranje te škole jedina kvalifikacija. To je sasvim pogrešno. To bi bilo samo, kad bi se na jednom dijelu naše srednje nastave izmijenio nacrt nastave recimo od IV. do VIII. razreda na taj način, da bi đak u višim razredima dobio strukovnu kvalifikaciju iz poljoprivrede, trgovine, obrta, industrije i tehnike uopće. Najbolje bi se to dalo učiniti, kad bi se kod nas uopće niži dio srednje nastave prerađio tako, da bude jedinstven. Viši dio srednje nastave bi mogao da bude humanistički ili realni sa one, koji misle na fakultet, da se potpuno izobrazu, a za druge strukovna škola. Današnje stanje bi se dalo možda i ispraviti, kad bi realno imali dosta velik broj strukovnih škola, koje danas ne ubrajamo u srednja nastava. No kako stvari stoje — u nestaloj poljoprivrednih i

obrtnih škola — mi ne možemo, a da ne kažemo, da je tip današnjega školstva pogrešan. Ne postoji danas hiperprodukcija inteligencije, jer to bi bio nonsens. To bi značilo — da amo valjda postali svi prepatetni! Postoji samo hiperprodukcija neinteligencije, poluinteligencije ili ako hoćete inteligencije bez stručnoga znanja. Ne numerus-clausus, nego preuređenje školstva može riješiti današnja kriza. Numerus clausus zatvara škola velikom broju željnih nauke, dok bismo mi željeli, da što više naroda ide u škola, da se izobrazu i steče stručno znanje. Mišljenja smo, da bi trebalo baš otkloniti numerus clausus, a propisati opću školsku dužnost do 14. godine te stvoriti posvuda škole strukovnoga karaktera. Dakako, trebalo bi da se

mentalitet svih onih koji uče, izmijeniti. Onaj, koji uči baš srednju školu, ne bi se morao stidjeti, da po njezinom apsolviranju primi u ruke poljoprivredno-gospodarstvo ili kakav obrt. Današnjoj omladini to se čini bijednim i ona voli, da ode u urade, u — činovnike.

Druga strana manjkavosti naših škola jest pogrešna metodika rada, u koliko je ima. Živimo u vijek materijalizma. Škola ima da otkloni taj dah od omladine. Ona mora da joj dađe mnogo osjećaja za dobro, pravdu i ljubav; ona mora da je sačuva Boga, naroda i majci te da uzgaja džentlmen. Živimo sred klanja naroda, sred opće nesnošljivosti, mržnje i srditosti. Otklonite od omladine takve osjećaje i imat ćemo doista sretni rod, a ne slučajnu hiperprodukciju inteligencije.

906.000, a ove godine ništa manje nego 1.411.000.

Pilsadski je nastupao pod geslom opće, a osobito ekonomske obnove Poljske. Bio je podupiran negdje i od visokoga poljskog klera, a negdje i od ljevičara. U nj gledaju začudo i ljevičari i desničari simpatičnu osobu.

I ako je vlada dobila relativnu većinu, ipak joj još mnogo fali do natpolovične većine u Sejmu i Senatu. Drži se, da će joj ipak uspjeti pridobiti ljevičarske grupe, a da će i socijalisti biti u blagotnoj opoziciji. S druge pak strane u javnosti se javlja mišljenje, da bi socijalisti, koji su jezičac na vagi, mogli da lako sastave čisto ljevičarska vlada skupa sa radikalnim agrarcima i nar. manjinama.

U ime obrane!

Svako malo vremena izađe u Italiji koja kupija proti Dalmaciji, koja svojata Dalmaciju za Italiju u ime tobožnjega talijanskog niječaci njezin isključivo slavenski karakter. Takve laži, a da ni ne govorimo o divljačkom napadanju na naše svetinje, bolno se dojmilju svakoga poštenog i rodoljubnog srca. Naše novine se gdjekad osvrnu na takve pojave, ali to nije dosta.

I ovih dana čitamo u novinama o knjizi bivšega talijanskog konsula D'Alia, koja vrvi lažima, a vrhunac je šovinizma.

Nas čudi, kako se ne nađe nitko, da se osvrne osobito na talijansku okupaciju Dalmacije, te iznese u javnost sav onaj zulum, nasilja i prevare, štete i krađe, što ih učinise Talijani kroz ono vrijeme u Dalmaciji, čak da na temelju povijesti otiđu jednom zauvijek pred Evrojom lkcija ovim najdrakijim i najpohleprijim tlačiteljima naravnih prava svakoga naroda!

Iz Narodne Skupštine

Sjednica od petka je protekla dosta mirno. Prije podne pretresao se hitan prijedlog radičavca dra Maćeka o izmjenama uredbu o ustrojstvu ministarstva šuma i rudnika i o organizaciji šumske struke u Kraljevini SHS. Prijedlog ide za tim, da se odstrani odredba, prema kojoj je država preuzela u svoju direktnu upravu šume i posjede svih kraljevskih imovnih općina, što može vlada da izrabu u svoje stranačke svrhe. Ministar dr Mirović je izjavio, da prima hitnost ovoga prijedloga pod uslovom, da za mjesec dana podnese izvještaj odbor, koji će se na idućoj sjednici izabrati. Ujedno je izjavio, da nije potrebna kao dosada kontrola ministarstva nad imovnim općinama, jer se pod tim plaštem mogu dešavati afera. Na to je Skupština jednoglasno prihvatila hitnost ovoga prijedloga. Poslije podne došao je na red hitan prijedlog g. N. Petrovića i dra M. Tupanjanina o razduženju seljaka. Većina je zbacila hitnost ovoga prijedloga nakon izjave ministra Stankovića, da će vlada u najkraće vrijeme podnijeti Skupštini na odobrenje jedan svoj prijedlog o tom pitanju. Poslije toga prešlo se na raspravu proračuna ministarstva poljoprivrede i voda, koji je nakon kratke debate primljen — I na sjednici od subote nastavila je opozicija s opstrukcijom. Debata se vodila oko prijedloga SD koalicije o likvidaciji agrarnih odnosa u Dalmaciji. Pošto je većina odbila hitnost, prešlo se na pretres proračuna ministarstva šuma i rada, koji je zatim prihvaćen. — U ponedjeljak

Sasvim nekulturno mišljenje

Bivši ministar unutrašnjih poslova g. Boža Maksimović kazao je prošlih dana, da je režim g. Vukičevića u Vojvodini osokoliko tamonišnje Mađare i Nijemce i da su oni, koji su morali da ih nestane, sada počeli da govore mađarskim jezikom u općinskim vijećima te čak imaju i svoje mađarske, dotično njemačke poslanike u Skupštini. Po mišljenju g. Maksimovića to je protiv ništa manje nego astava i protiv države. Ista pjesma pjeva i g. Šuvaković u pašićevskom *Oslobođenju*.

Takvo mišljenje g. Maksimovića ne samo da je pogrešno, nego je sasvim nekulturno. Zar mi, koji se borimo protiv talijanskog raznarodivanja u našoj Istri, da se služimo fašističkim metodama u Vojvodini

protiv polovice milijuna ljudi druge narodnosti! To bi značilo, da pljučemo u svoj vlastiti obraz te da ubijamo svoj pones i svoj miroljubivi i pošteni čovječanski osjećaj. U Jugoslaviji živi samo jedan narod: narod porozovnika raznih narodnosti, od kojih su neke jače, a neke slabije. I mi bismo vrijedali visoki princip demokratske države, kad bi našim sugrađanima manjih narodnosti branili građanska prava. Mi ćemo im dapače dati i sva prava naroda. Mi nijemo Austrija, g. Maksimovića, i mi ni u kojim slučajevima ne smijemo da pokažemo netrpeljivost i šovinizam, pa makar morala dobiti autonomiju, koju tražimo za naše krajeve, koju tražimo i za naša braća u Istri i Goričkoj, i Makedoniji!

Parlamentarni izbori u Poljskoj

U nedjelju 4. t. mj. obavljani su izbori za poljski parlament, a sedmica dana kasnije oni za senat.

1922. je poljski parlament davao ovakvu sliku: na desnici 151 poslanik narodne demokratske, kršćanske demokratske i kršćanske narodne stranke; u centru stranka velikih i srednjih seljaka *Piast* sa 53 posl i nar. radnička stranka sa 18, *Korfanty* iz Gornje Šleske; na ljevici radikalni agrarci iz stranke *Wyzwolenie* (Oslobođenje) sa 24, 41 socijalist, 81 poslanik nar. manjina itd.

Izbori su znatno promijenili sadašnje stanje. Stare stranke su se pocepale, a mjesto njih nastale nove formacije. Najglavnija činjenica jest, da je Pilsadskom uspjelo, da blok vlade, koji predstavlja potpuno nova stranka, dobije velik broj mandata. Istina, mandati *Juzefa Pilsadskog*, maršala Poljske, nijesu dobiveni baš najkorektnije, jer je vlada osobito nad nar. manjinama vršila teror, ali Pilsadski uspijeva, da stare stranke tuče.

Rezultat izbora za Sejm bio je ovaj: Vladin blok 130, socijaldemokrati 63 (porasli za 22 mandata), *Wyzwolenie* 40, ljevičarski vladini agrarci 25, kršćanski nacionalni i

nacionalni demokratski skupa 38, *Piast* i jedan dio kršćanskih demokrata 33, nar. radnička stranka 8, *Seljački Savez* 3, komunisti 5, nar. radnički blok u Poznanju 5, *Korfanty* 3, vladina katolička unija zapadnih pokrajina 2. Nar. manjine su dobile nešto veći broj mandata negoli su prije imale, i to ovako: Ukrajinci-Rusini raznih grupa i na raznim listama 44, Nijemci 19, Židovi 12, Bjelorusi 6. Manje su grupe, većinom lokalne, dobile 7 poslanika.

U Senat izabrano je 43 senatora sa liste vladinoga bloka, blok nar. manjina 21, socijalisti 10, nar. demokratski 9, *Wyzwolenie* 7, kršć. demokratski i *Piast* 6, vladini agrarci 3, nar. radnička stranka 2, ukrajinski *Selrób* 1, ukrajinska radnička str. 1, Židovi-clonisti 1, nar. radnički blok u Poznanju 1 i *Korfanty* 1 — svega 111.

Prema tome su veliki poraz pretrpjele narodna demokratska stranka, kršćanski demokratski i *Witošev* *Piast*. Dobro su se održale nar. manjine kao i sve ljevičarske grupe. Opaža se, da je Poljska otišla na lijevo. Osobito su gradovi (Lodz itd.) dali socijalistima znatan broj izbornika. Tako su socijalisti 1919. g. imali 400.000 glasova, 1922. čak

prvi je bio na redu hitni prijedlog opozicije o osiguranju isplate uložaka naših iseljenika kod Prve arpske zemljoradničke banke te Banke štedionice za Primorje. Nakon izjave ministra dra Spaha, da će uskoro biti predložen Skupštini zakonski prijedlog o bankama, koji će udovoljiti svim zahtjevima, koje stavlja predlagatelj, većina zabacuje hitnost toga prijedloga. Zatim se prešlo na pretres proračuna ministarstva trgovine, koji je primljen. Nakon kratke debate primljen je i proračun ministarstva socijalne politike. Proračun rezervnih kredita primljen je bez ikakve diskusije. O proračunu državnih prihoda govorio je samo V. Ležić, pa je i taj primljen u pojednostostima. Na koncu je primljen bez diskusije izvještaj financijskog odbora o ukidanju ministarstva za izjednačenje zakona. — Skupština je u utorak bila opet pozorištem burnih prizora. Raspravljalo se o hitnom prijedlogu SD koalicije, da se vlada opravda, po kojoj je osnovi razdijelila kredit za prehranu pasivnih krajeva, te kako se ima da razdijeli preostalih 63 i pol milijuna. Kod obrazloženja prijedloga radićevci su i približavali oštro napali, što su kod razdiobe pomoći pogodovani srbijanski krajevi namjesto najsiromašnijih prečanskih krajeva, gdje uistinu vlada glad. Ministar Radović je tad izjavio, da je kod pojedinih oblasti uzeta u obzir i pomoć, što je već dana u naravi i onda da je pomoć podijeljena prema zahtjevima velikih župana dotičnih oblasti. Opozicija je us to burno protestirala. Kad je Radić dobio ministru Radoviću, da je derište sa tikvom, a ne glavom, nezalica, varalica i ministarski lupež, došlo je do silne galame i skoro do tučnjave, tako da je sjednica morala biti na četvrt sata prekinuta. Radić je dobio radi svojih upadica 4 pismene opomene. Poslije prekida odbita je hitnost prijedloga opozicije, a Radić je opet isključen sa triju sjednica. — Radi ovoga

isključenja Radićeva odlučila je opozicija, da u parlamentu povede još odlučniju borbu oštrom opstrukci. Posljedice su se vidjele već na sjednicama od srijede, koja je ujutro dva bila ispunjena govorima i žučnom polemikom oko rezolucije g. V. Ležića, da se izabere odbor od 21 člana, koji će provesti priml. čl. 2. zakona o pomoći oskudnih reviziju podjele pomoći te istu dalje izvršavati. Poslije podne bila je na redu rezolucija g. Predavca, da vlada što prije izvrši radove oko uređenja obala rijeka Save, Drave i Mure. Hitnost je njezina odbivena. Isto tako je odbivena hitnost prijedloga P. Radića o dokuinuću dohodarine već ove godine u prečanskim krajevima. Kod debate o ovih prijedloga došlo je do strahovito bučnih scena, i ako nije došlo do prave tučnjave. Jer Radić nije bilo na sjednici, nastupao je osobito žestoko g. Pribičević. Prešlo se tad na pretres proračuna ministarstva vanjskih poslova. U debati poslanik I. Jovanović istaknuo je među ostalim, da treba urediti odnose s Italijom, ali voditi računa o časti naše države, a ne primati nedostojne uvjete u našem sporazumu s Italijom. Zadovoljan je s time, što ipak naša politika polako osigurava našu obalu. Dr. Tujanjanin oštro je napao Italiju radi postupka prema našim narodnim manjinama. Zatim je izglasan proračun većinom glasova. Kao posljednji uzet je tad u pretres i izglasan proračun ministarstva agrarne reforme. Preostaje još samo diskusija o financijskom zakonu. — Nasjednici od četvrtka došlo je ponovno do vrlo burnih prizora. SD koalicija upravlja je upit na ministra financija o tome, kako je u financijski zakon za 1927 i 1928 prokriomčaren čl. 82. Razvija se o tome vrlo žučna debata. Dolazi do strahovite buke i galame, a poslije sjednice i do žestoke tučnjave među poslanicima. Na koncu je većinom glasova izglasan prost prelaz na dnevni red.

smo činili kao Hrvati, jer se ne ćemo u teškim danima naše narodne horbe protiv centralizma sami među sobom denuncirati i slabiti svoj položaj. Ali kad je Stjepan Radić za beogradsku čaršiju napisao gornje riječi, onda smo riješeni svake obveze šutnje.

Godine 1914. doio je osobno na zagrebačku centralnu poštu u Jurišićevoj ulici Stjepan Radić i predao ovu depešu:

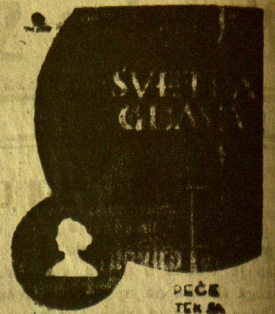
94H 5565 5/8 Z 40 S s — Njegovom Veličanstvu Franji Josipu Prvomu, Beč, Kabinetska pisarna. Usred neizmjerne oduševljenja svega hrvatskoga naroda Hrvatska Seljačka Stranka s najvećim zanosom pozdravlja Previšnjiji navještaj rata podmuklom neprijatelju Prejase dinastije i naše monarhije, a napose Hrvatsva. Hrvatski narod nepokolebivo odan Vašem Veličanstvu i čitavoj dinastiji kao kroz stoljeća i ovaj put hrabro i neustrašivo hrli u prve bojne redove u ovom pravednom i svetom ratu, da već jednom temeljito obrachuna sa himbenim srpstvom i sa njegovim pokroviteljima pod lozinkom: Bože živi, Bože čuvaj Kralja našeg i naš Dom! Za Hrvatsku Seljačku Stranku: Stjepan Radić.

Do potrebe ćemo iznijeti fotografiju ove depeše, koja nam najrječitije govori, gdje se danas nalaze „svijeri“ i „militarističke klike“, koje su „stvarno“ huškale na rat proti Srbiji i protiv slavnoj Rusiji. Iz tih teških vremena dobro nam je poznato držanje. Dra Korošca i njegovih drugova; dobro nam je poznata njegova borba i pobjeda protiv Dra Šušteršića i drugova; dobro nam je poznato, da se Dr Korošec kroz nekoliko godina nije smio u Mariboru na ulici ni pokazati, nego da je bio zatočen. Nama i svema poštenom svijetu dobro je poznata svibanjska deklaracija u bečkom parlamentu i sva ona politika iza deklaracije, koja je imala za vođu Dra Korošca: U to isto vrijeme „hrlio je hrabro i neustrašivo“ Stjepan Radić u rat. Kao olakšicu i ispriku za njega moram naglasiti, da onaj njegov brzojav nije bio rezultat njegova mišljenja, nego samo posljedica prirodne straha i kukavičluka, jer trebate znati, da Stjepan Radić nema uopće mišljenja. I kasnija njegova „republika“ i centralizam nakon republike i današnja prečanska fronta, sve to nije njegovo mišljenje, jer on mišljenja naprosto nema, nego je jedna momentana ciganska gesta, koja se pojavljuje i sakriva kao hokus-pokus. Radi toga se danas više nitko ne uzrjava radi izjave Stjepana Radića, jer do njih nitko ništa ne drži, osim njegovih „bezbožaca“ na selima, koji će i ovu priliku upotrijebiti za divljačke svoje napade protiv svećenika i pravih katolika kao krivaca za svjetski rat.

Rapaš iz Trebarjeva i opet je dao novi dokaz svoje „neuračunljivosti.“

Idemo li k miru?

Badžeti vojske i mornarice evropskih država danas u razmjeru sa prijeratnim budžetima iskazuju visoka nerazmjerna povećanja. Ovogodišnji naš vojni budžet veći je od prošloga te iznosi lijepu četvrtinu svih državnih rashoda. U Češkoslovačkoj vojni budžet za 1928. je preliminiran na 1 milijardu i 715 milijuna čehokruna te iznosi 30 milijuna više nego lani. Na 1.000 stanov-

Dr. OETKER
OVIM
BÄCKINOM

Najbolje iskušane recepte šalje na želju besplatno i prosto od poštanskih pristojba.

Dr. Oetkera ilustrovanja knjiga recepta sadržaje cirka 200 prvorazrednih recepta sa 51 slikom. Cijena Din 5.- dobiva se svagdje. U slučaju, da je šteta rasprodana, tražite izravno od Dr. Oetkera, Maribor.

nika dolazi vojnika u: Njemačkoj 15, Austriji 35, Mađarskoj 4, Italiji (bez fašističke milicije) 77, Engleskoj 8, Češkoslovačkoj 107, Poljskoj 109, Jugoslaviji 11, Francuskoj 123 i sovj. Rusiji 136.

Taj nerazmjern jasna je slika, da smo daleko od normalnosti.

Proces Pupovac-Medić-Marinović

Zadnja porotna rasprava u ovom zasjedanju vođena je protiv zloglasnih razbojnika Petra Pupovca, Todor Medića i Ante Marinovića.

Rasprava je trajala punih deset dana. U gradu je za proces vladao silan interes, ali je bio pripušten samo ograničen broj uz posebne dozvole. Optuženi su za nekih 70 zločina.

Najprije se započelo a Petrom Pupovcem iz Biličana kod Obrova. Između ostalog on je optužen, da je 23. oktobra 1923. iz vojničke puške ubio Božu Švonju iz Krupe, a pokušao je iste noći umoriti i Lazu Švonju. Za umorstvo Švonje bio je u svoje vrijeme optužen žandarški kaplar Nikola Povel, ali je on dokazao svoj alibi. Nadalje je optužen, da je u noći 25.-26. oktobra 1923. htio orobiti Miju Gagića iz Krupe, 20. augusta 1926. počinio je grabu u Tinju kod Bože Čuline odnijevši 48.000 dinara, 80 srebrnih kruna i neke predmete od vrijednosti; 23. marta pr. g. orobio je Stjepana Šmolica za 7500 dinara. Optužen je još i za napadaj na poštanski auto Obrovac-Gračac 25. aprila 1926. Optuženik sve niječje i vješto se izmotava. Kod suočenja svi ga svjedoci prepoznavaju. Sve je zločine počinio obučen u žandarsoj uniformi. Bio je nekoliko puta uapšen, ali mu je uvijek uspjelo da pobjegne. 1922. godine osuđen je bio od talijanskih vlasti u Zadru za razne zločine na 12 godina tamnice i izručen našim vlastima, koje su ga zatvorile u Lepoglavi. Odatle mu je uspjelo nečuvnom vratolomijom da pobjegne. Drugi put je pobjegao iz tamnice u Obrovcu.

Nastavilo se ispitivanjem Todor Medića iz Bjeline kod Kistanja, 26. godina stara. Optužen je, što je 23. augusta pr. g. naoružan provalio u kuću župnika u Selmau kod Obrova vič. don Luje Šimičića, svesvo njega i služavku i orobio ih za

Rupaš iz Trebarjeva i krivnja za svjet ski rat

Pod gornjim naslovom zagrebačka Narodna Politika od 16. t. mj. donijela je značajan članak, kojim se osvrće na najnovije biljesne napadaje g. Stjepana Radića na goloruko katoličko svećenstvo i katoličku Crkvu. U članku se među ostalim kaže i ovo:

„Naš seljački vođa, inače bogati gavan iz Trebarjeva, dobiva u posljednje vrijeme bolest, koja se obično liječi u Pasteurovim zavodima. U svom bjesnilu i nemoćnoj srditosti najvoli napadati na goloruko katoličko svećenstvo i na katoličku crkvu. Tako smo ga nedavno čuli, kako je u beogradskoj Narodnoj Skupštini na jedan besraman način napao na siromašne dalmatinske franjeve, i to na osnovu jednog brzogjava, što ga je dobio o tobožnjem utjerivanju redovine od jednog svog tamošnjeg „bezbožca“. Premda on prima a ova teška vremena opće gospodarske krize, teškog financijskog položaja i seljačke gladi iz državne kase, dakle od seljačkih poreza, godišnje u ime svojih dnevnica spodu od 108.000 D, premda on toga dobiva od dnevnica svojih 62 zastupnika iz iste kase na dan 6.200 D, na mjesec 186.000 D, a na godinu 2,232.000 D, premda 62 njegova zastupnika primaju još u ova gladna vremena na dan 12.400 D, na mjesec 372.000 i na godinu 4,464.000 D, dakle ukupno na godinu 6.804.000 D u ime dnevnica u beogradskoj Narodnoj Skupštini bez dnevnica i plaća, što ih ovi isti ljudi utivaju po raznim oblastima kao zastupnici i kao članovi odbora, ipak se on podufao navaliti na dalmatinske franjeve, koji primaju iz državne kase na mjesec po 600 D i koji u roku od sto godina ne će o nolitko izjesti iz državne kase, koliko Stjepan Radić sa svojom družinom pojede na pola godine.

Međutim taj prvi napadaj nije stišao Radićeva bjesnila i zato je tražio zgodnu priliku, da ponovno navali na „klerikalizam“. U času ne duševnog junaštva i odlučnosti, nego u času duševnog delirijuma dao je u parlamentu izjavu, da je svjetski rat skrivila Srbija i nekoliko zanesenih mladića iz Bosne. Još nije pravo ni dao te izjave, već ga je uhvatio drhtavi kukavičluk kao i svakoga rupaša, već je počeo opozivati, što je izvalio. Dakako da nije mogao sve zatapsati niti sa okretnosti svoga brzopletog jezika, pa je bojeći se posljedica svoje nesmotrene izjave odjario u Zagreb i tu napisao uvodnik u „Valu“ o uzrocima svjetskoga rata. Da Srbima zamaže što više oči i da sebe prikaže što nevinnijim, baca krivnju za svjetski rat na „feudalce“ i na „klerikalce“, a napose na Dra Antuna Korošca. Rupaš iz Trebarjeva pozvao je i ovdje u pomoć svoju staru metodu, da krivnju za svoje ispade prebaci na drugoga... Pobjojao se generala i vojske i dvora radi svoje izjave o krivnji Srbije za rat, pa sada hoće u bezprimjernoj drzovitosti, da okrivi za početak svjetskoga rata katolike, koje on u ovom slučaju zove „klerikalcima“. Za ovaj postupak nema drugoga naziva nego i opet obična ciganska rabota...

Danas ni pobjednicima ni poraženima nije draga debata o krivnji svjetskoga rata, jer se ne radi o respirivanju stare mržnje, nego o umirenju ratnoga ladila i ratnog raspoloženja. Radi toga ni mi nikada nismo na ovom mjestu tretirali to pitanje i pozivali na odgovornost one političare, koji nose krivnju za svjetski rat. Mi u tom pogledu nismo nikada dirali niti u Stjepana Radića nego smo nastojali, da čitava stvar padne u krilo zaboravi i da se uopće među nama ne spominje. To

90.000 dinara; 15. marta pr. g. crobio je Nikola Bullata za 900 dolara, 2000 dinara i 2 revolvera; 23. marta pokrao je u Dugopolju kod Ivana i Luke Kaloder 15.500 dinara; 6. oktobra odnio je iz stana Marije Dragičević u Golubiću 8780 dinara; 10. septembra 1926. pokrao je Danu Kanteru u Dobrom selu za 16.160 dinara. Jedno od najkrupnijih zlodjela Medićevih je svakako napadaj na poštanski auto na pruzi Obrovac-Gračac dok Pupovac uporno nije, da je ovom grabežu sudjelovao, Medić priznaje. I on je u početku nijekao, ali je kasnije ipak priznao. Tvrdi, da je ovaj napadaj organizirao razbojnik Košević, koji se progonjen od žandarmerije utopio u rijeci Krki kod Knina, dok je on imao samo sporednu ulogu i čuvao stražu. Svjedoci naprotiv tvrde, da je on bio kolovođa i osobitom se brutalnošću istakao kod robljenja putnika. Svoje saučesnike ne će da izda, jer veli, da ih nije poznavao, a inače su svi bili maskirani. I Medić i Pupovac uporno niječu da bi se dotad poznavali, a ipak je sama Medićeva majka isjavila, da je Pupovac bio s njezinim sinom u njezinoj kući. Medić je nudio klijučaru Opačiću 50.000 dinara, da mu dobavi pilice za pilanje gvožđa. Opišivao mu je i mjesto, gdje se novac nalazi. Medić, razumije se, i to niječu.

Opuštenici imaju na duži još bez-

broj manjih i većih zlodjela. Većinu grabeža počinili su obučeni u žandarske uniforme. Provalili bi u kuća i tobože s'uzbenu napravili premetačinu, zaplijenili novac i isпусти primku. Orobjeni bi se tek kasnije dosjetili jađu. Orobili su ukupno oko 500-600 hiljada dinara. Na raspravi se izvrsno brane, okretni su i ne dadu se lako zavesti.

Nakon što je obrađen čitav materijal optužnice i ispitani svjedoci, održao je govor državni odvjetnik dr Krekić, te branitelji (s ureda) dr Medini (Medićev), dr Vlačić (Pupovčev) i dr Marin (Marinovićev). Govori javnoga tužioca i obrane pobudili su jak interes.

Porotnicima su postavljena 72 pitanja, i to: 44 za Medića, 20 za Pupovca, te 8 za Marinovića. Porota je pod predsjedništvom g. Šime Grandova vijećala puna 3 sata te je na temelju pravorjeka porotnika izrečena osuda, kojom je Medić Todor osuđen na smrt vješanjem, Pupovac Petar na 20 godina teške tamnice sa jednim tvrdim ležajem u mjesecu, te Ante Marinović na 10 godina teške tamnice s 1 jednim tvrdim ležajem u mjesecu. Opuštenici imaju još da nadoknade svu počinjenu štetu i parničke troškove. Pupovac je zamolio svojega branitelja, da prikaže priziv. Tako je dovršena sigurno dosad najinteresantnija rasprava, vođena na sudu u Šibeniku

gu da plate ni kruha ni soli svećeniku i njegovoj poslužbi.

Nadam se da sam u ime svoje i ostalih franjevac svakomu, koji hoće da čuje, čisto progovorio. Do koga je, a to je i do gosp. Radića i do narodnog predstavnika, neka uredi ovo pitanje. *Mi ćemo im franjevci, koji smo 99 posto sinovi siromašnih narodnih slojeva, najmanje zapreka u tome praviti, jer nam je na srcu svako realno otklanjanje narodnih tereta, kao mir i ljubav među svećentvom i pukom.* Budemo li sa nadležne strane pozvani, da i pred vlastima i pred narodom i pred pučkim tribunalima kažemo našu riječ ona će biti u prilog narodnim interesima.

Ako smo danas prisiljeni utjecati se redovini, to je stoga, jer nemamo drugih sredstava za življenje. Neka nam ih bilo tko providi, našu ćemo im redovinu rado pokloniti s tisuću blago-lova."

Ovim povodom zagrebčeka "Narodna Politika" od 11. t. mj. dobro opaža i ističe:

"Poznata je stvar, da je katoličko svećenstvo prikraćeno u državnom proračunu u korist ostalih konfesija; da se kod diobe budžetskih rashoda ne gleda niti na broj niti na potrebe katolika. Poznato je, da su svi veći crkveni posjedi uzeti pod udar agrarne reforme i da se s te strane ne može priskočiti u pomoć siromašnom svećenstvu. Poznato je, da se veći broj današnjega svećenstva, što djeluje u pastvi, nalazi u teškim materijelnim prilikama i da nema onoga, što mu je najnužnije za život. Poznato je, da bi se sve dušobrižno svećenstvo vrlo rado riješilo te nesretne redovine i da bi taj dan dočekali kao dan najvećega blagoslova Božjega, pa zato u dogovoru s narodom na mnogim mjestima iz privatne inicijative pretvara to podavanje u plaću.

Sve je to predobro poznato i Stjepanu Radiću i njegovim agitatorima po selima, kojima je dao pravo ime, kad ih je nazvao "bezbožnicima". *Njima nije stalo do rješenja redovine, nego samo do toga da se protiv katoličkoga svećenstva naukaju Radićevi "bezbožnici" po selima; da se svećenicima ne daje ništa; da ih se gladne, bose i gole prisili da padnu na koljena i da mole milost od Radićevih "bezbožnika"; da im se oni smiluju i dadu koju koricu hljeba iz državnoga budžeta; da ih na taj način posve zarobe, zamotaju u svoje besramne pandže i da s njima onda gospodare kao s robovima. To je cilj radićevštine, a sve drugo, što govori gavan iz Trebarjeva, jest neistina, koju može usturditi samo čovjek njezgovu mentaliteta!"*

Ovo smo bili dužni istini i pravdi za volju donijeti kao javno glasilo. Uostalom nije nam do toga, da branimo redovinu, jer je naša Pučka Stranka o tome rekla svoju i njezino je mišljenje poznato svakome, koji je čitao program Pučke Stranke.

Sij. Radić kao Kaloderin ministriant

5. t. mj. držao je Radić u Skupštini govor o temi "Općina su temelji društva i države, a komesari taj temelj ruše", pa kako on redovito kao baša iz bolesti govori koješta, tako je u tom govoru o općinama govorio i o — celibatu te rekao ove mudrosti:

"Zato je mene dobro učio moj pokojni otac: Slušaj sinko, nakanio si ići u politiku, od toga će mnogo biti rešta, a ne znam, koliko hasne, ali znaj, čuj me, ne daj blizu popu i fiskalu. Pop nema žene i djece. Žene može biti još i žena, ali djece nema. I znaj, kad je njemu predobro, sve će vas podaviti, a kad mu je teško, sve će vas izdati. Samo čovjek, koji je srastao sa društvom, sa ženom i djetom, zna misliti i za kasnije. Kad imamo seosku skupštinu i zbor, pa kada se govori o sječi šuma, samo oni neoženjeni ljudi mogu da kažu: Posijecimo šume, šume se same mogu podmladiti.

Kadgod smo govorili o nekome gaju, da treba da se posječe i nov da se posadi, samo su ljudi bez djece bili zato, da se cijela šuma posiječe. Kažu: "Pa za nas je dosta". To vam je ono francuska izreka: "Posle mene nepot." Takav vam je pop. Istina i Strommayer je bio popa i Pavlinović je bio popa. Ali katoličko svećenstvo ima tu veliku nedaću, da su neoženjeni. Do Grgrava VII. bilo je sve dobro, ali poslije se izrodila velika ideja, da popovi budu janjčari, a opasno je janjčara metnuti za ministra unutrašnjih djela i za vas će to biti opesno."

Da je Stipica Kaloderin ministriant, ne bi to on ljepše mogao o celibatu da kaže!

IZ GRADA I OKOLICE

Za parobrodarsku brzu prugu po danu. Obe brze parobrodarske pruge Jadranske Plovidbe prolaze Šibenikom i na polasku i na povratku u noći. Tako da je putnicima uopće onemogućeno pregledati grad. Općina je stoga uputila direkciju Jadranske Plovidbe u Sušaku brzojavku, kojom traži predušenje voznoga reda. Parobrod pruge br. 3 morao bi stići u Šibenik u 18 sati i otići do 24 sata. Također bi parobrod putničke pruge br. 6 imao da se zadržati u Šibeniku 4 sata, naime od 6-10 ujutro. To bi mnogo koristilo našem gradu, jer bi na taj način bilo moguće putnicima pregledati grad i slapove Krke. Općina bi stavila za te prigode putnicima na raspolaganje posebne automobile.

Inspektor financijske kontrole g. Đ. Duraković prispio je u Šibenik financijskim parobrodom "Kumano-vo" u službene svrhe.

Šipad. Kako se sa stovarišta "Šipada" izvježaju velike količine građovnog drva za inostranstvo, namjerava društvo podignuti moderne naprave, da se što brže vrše prekrcaji. U tu svrhu došao je iz Sarajeva generalni direktor društva g. K. Hurler.

† Lazar V. Jovanović, oješadijski oficir, koji je tri godine služio u našem gradu, preminuo je zadnjih dana u Cetinju. P. u. m.]

Odlikovanje. Kraljevim ukazom odlikovao je za narodno prosvjetivanje g. Stjepan Zaninović, upravitelj varoške škole i učitelj ručnoga rada u preporandiji, ordenom sv. Save V. stepena.

Parobrodi "Dubrovačke Plovidbe" pristajati će i u Šibeniku. Parobrodarske pruge Sušak-Dubrovnik "Dubrovačke Plovidbe" pristajati će odsad i u Šibeniku. Iz Sušaka parobrod dolazi nedjeljom, a na povratku iz Dubrovnika subotom. Za to se osobito zauzeo Putnički Ured.

Milijunaš Radić i svećenička redovina

7. t. mj. je Stjepan Radić podnio beogradskoj Nar. Skupštini hitan prijedlog o dokinuću svećeničke redovine. Tu je priliku Radić upotrijebio, da i opet jednom uzumogne iskaltiti mržnju na katoličko svećenstvo. Radić je govorio vrlo žučljivo o ovome pitanju ne nalazeći ni jedne dobre riječi za svećenike i govoreći prave bezmislice, od kojih nije najkrupnija ta, da narod u Dalmaciji više daje svećenstvu, nego državi, i da svećenstvo za jedno vjenčanje uzimlje narodu 10.000 dinara. Na njegove podvale reagirao je poslanik g. Barić, te je i tom zgodom sa strane Radića i Pribićevića palo više neistina, kao i ta, da je HPS novcem od redovine vodila agitaciju.

Budući Radić u svom govoru uzео posebice na nišan dalmatinske i bosanako-hercegovačke franjevoce, mp. provincijal dalmatinskih franjevaca provincije Presv. Otkupitelja o. dr Petar Grabić dao je novinama ovu muževnu i stvarnu izjavu, kojom je ukratko dato rješenje pitanja redovine i ujedno upozorenje na motive akcije Stj. Radića protiv hrvatskog katoličkog svećenstva:

"Narodni poslanik i vođa seljačko-demokratske koalicije gosp. Stjepan Radić iznio je pred narodnu skupštinu hitan prijedlog za ukinuće župničke redovine. Kaže, da je bliži povod njegovog interpelacije pritužba Vrgorčana protiv prisilnog atjeravanja fratarske redovine.

Ne ulazeći u razmatranje motiva, koji su odlučni kod gosp. Radića u njegovoj demagoškoj akciji protiv redovine, za čije pravredno i pravilno rješenje nije se mnogo zauzimao ni onda, dok je on sam bio na vladi, potpisani kao predstavnik dalmatinskih franjevaca i radi same stvari i radi puka i radi župnika-franjevaca, u koliko ovo pitanje dolazi pod njegovu kompetenciju, evo što najsvetčanije izjavljuje:

1. Župnici-franjevci, kao i njihovo odnosno redovničko starješinstvo, najotvorenije izjavljuju, da su oni za potpuno dokinuće redovine, jer ovakva, kakva je danas, ne odgovara ni duhu vremena; ni dostojanstvu, ni pozivu svećenika

2. Župnici-franjevci i njihovo starješinstvo dragovoljno će se prilagoditi bilo kome savremenijem rješenju, koje sporazumno utanače nadležne crkvene i državne vlasti.

3. Danas, kada se pojedini župnici franjevci optužuju, da na godinu primaju od 100 tisuća do 500 tisuća dinara i kada se sam gosp. Radić ne žaca u skupštini kazati, da župnici za jedno vjenčanje t. ake 10.000 dinara, potpisani izjavljuju za se i za sve područne franjevoce, da se najsvetčanije odriče tobožnjih milijunskih iznosa fratarske redovine za samih 1500 (tisuću pet sto) do 2500 (dvoje tisuće pet sto) mjesečnih dinara po osobi dušobrižnika-franjevaca, koji iznos nije nikako preveliki ni pogledom na naobrazbu, na položaj, na potrebe kućne i osobne, ni na trud dušobrižnika.

Ovakav će ugovor potpisani za se i za svoje franjevoce potpisati sa svakim i sa samim gosp. Radićem, odričući se "masne i unosne redovine" na korist njega, njegove stranke i siromašnoga naroda, koga samo on tobože istinski ljubi, a "vukodlaci fratri deru i izrabljuju!"

4. Ne mogu da ostanem hladan ni kao pošten čovjek, ni kao starješina, kada se s mnogih strana vodi zlonamjerna borba protiv redovine; a ne će ništa da se poduzme, premda se može poduzeti, oko uređenja ovoga pitanja. Nitko više ne želi do franjevaca, da se ovo neugodno pitanje dokonča. *Smatramo bezdušnim, nečovječnim i nekršćanskim harangu protiv redovine, dok se nacionalnom i zaslužnom svećenstvu ne providi drugi način pristojnoga života, jer današnja kongrua i lični dodaci ne mo-*

Misije u katedralci. Od 20. (utorak) do 27. (atorak) t. mj. u stolnoj bazilici sv. Jakova održat će se sv. misije. Propovijedat će korizmeni propovjednik vič. o. Jacint Belić. Početak svake večeri u 7 sati. Samo u nedjelju 25. t. mj. propovijed će po običaju biti iza pjevane sv. Mise u 11^{1/4} sati.

Vinska izložba u Beogradu. Od 22. do 25. aprila održat će se u Beogradu vinska izložba i sajma. Poveđena je akcija, da i Šibenik s okolicom, kao najvinnorodniji kraj u Dalmaciji, bude na izložbi što jače zastupan. U tu svrhu boravi u gradu vinski stručnjak g. O. Ivon-Bilić. Imao bi poći na izložbu osim crvenog i bijelog vina i opol te maraština i primoštenski prošek. 13. t. mj. održan je na općini sastanak vinogradara. Poradit će se na tome, da šibenska općina dobije na izložbi poseban paviljon.

Napuštanje honorarnih časova. Kako sve opravdane molbe profesora za isplatu honorarnih časova nijesu ništa pomogle, odlučili su profesori mjesne Učiteljske škole, da se late posljednjega sredstva i da od 16. marta napuste sve honorarne časove. O tome su izvjestili i ministarstvo prosvjete.

Dugovanje „Monte Promina“ općini. Utvrđeno je, da društvo „Monte Promina“ duguje šibenskoj općini za neplaćene izvozne i avozne takse oko 750.000 dinara. Međutim društvo se nećka, da taj iznos u cijelosti podmiri, već se ograničilo na samih 100.000 dinara. Općina od svojih pravednih zahtjeva ne može da odustane, i tako je nastao spor. U Šibenik je stigao iz Trsta član direkcije „Monte Promina“ g. E. Seidl.

Unapređenje. Rješenjem ministra pravde g. Milan Popović, kanc. ošćijal I grupe III. kategorije u zem. sudu u Šibeniku, preveden je u IV. grupu II. kategorije te zajedno postavljen za glavnara kancelarije u okružnom sudu u Šibeniku.

Putnički ured u Šibeniku održao je zadnjih dana sjednicu upravnog odbora. Pretresena su mnoga važna pitanja i doneseno je nekoliko odluka. Zaista je pohvalan rad društva, koji će Šibeniku donijeti mnogo koristi. Pred dosta vremena dobio je sred prabrođarske i željezničke vozne karte za cijela Evropa.

Rekruti. U utorak pošla je prva grupa ovogodišnjih rekruta na odsluženje vojne dužnosti. Na stanici je mladiće otpustila masa svijeta.

Štrajk kinematografa. Poput svih kinematografa u našoj državi zatvoren je i Kino Tesla u našem gradu. Kako je poznato, kinematografi su stupili u štrajk radi ogromnih poreza, koji došću do 40%, od bruto prihoda. Ipak kinematografi u Skoplju nijesu prihvatili odluku svojih kolega i nastavljaju daljnim prikazivanjem. Dokle će štrajk trajati, ne zna se, ali nadležne vlasti, i ako je zatvarenjena kina država dnevno oštećena za oko 300.000 dinara, čini se, da se malo brinu za zahtjeve kinovlasnika, koji će na konca morati popustiti.

Željezničke karte brzoga voza samo do Perkovića. Direkcija državnih željeznica u Zagrebu izdaje vozne karte brzoga voza putnicima za Šibenik samo do Perkovića. Kako to stvara nepotrebne smetnje, općina je uputila ministru saobraćaja Milosavljeviću brzojavku, kojom traži, da spriječi ovaj neopravdani postupak, koji je još u praksi, protivno naređenju ministarstva saobraćaja. Do Šibenika postoje direktna kola brzoga vlaka, pa je ovaj postupak čudan.

Dar podrinske oblasti. Mjesnoj Učiteljskoj školi stigla su od oblasnog odbora podrinske oblasti dva bogato opremljena primjerka „Praktične administracije“ kao dar dvojici najboljih ovogodišnjih maturanata.

Stranci će posjetiti Šibenik. Putnički Ured u Šibeniku obaviješten je, da će početkom maja prisjetiti u naš grad engleski parobrod „Luzon“ sa 500 izletnika. Stranci će se zadržati neko vrijeme u gradu. Osim toga namjerava posjetiti Šibenik još mnogo drugih izletničkih grupa.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu *Milje Jarić rod. Čabov*: Đema Ljubić, Jere Matačić pk. Mate, Zorka ud. Schlattino, kavanar Ivan Marenzi i Merko Stojčić po Din 20. Da počaste uspomenu *Jere Baranovića*: Karlo Svatek Din 50; Aneta Fulgoš i Joso Tambaća po Din 20; Šime Tikulin pk. Ante i Vladimir Kulić po Din 10. — Svima darovateljima Uprava najharnije zahvaljuje.

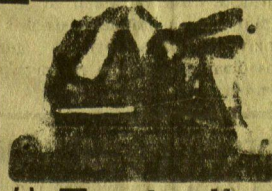
Novo knjige i listovi

Obiteljski list „Naša Gospa Lurdska“. Od početka ove godine počelo je Hrvatsko Knjižno Društvo sv. Jeronima da izdaje pučki katolički obiteljski list pod naslovom „Naša Gospa Lurdska“. Dosad su izašla već tri broja za prva tri mjeseca. Sadržaj je obilan i zanimiv. U svakom je broju po koja lijepa pripovijetka i legenda, ima mnogo zanimljivih svštaica iz svijeta, iz prirode i tehnike, iz domaćinstva, uputa za zdravlje, a nije zaboravljeno ni na zago-

netke i šale. U svakom se broju iznosi po jedno novo lurdsko čudo, a kao prilog izlazi u nastavcima vrlo zanimivi roman „Lurdsko čudo“. List donosi u svakom broju oko 15 lijepih slika, te smo tako dobili tim i neke vrste katolički ilustrirani list. Izlazi svakoga mjeseca jedamput. Pretplata mu je na cijelu godinu 15 dinara, a za jeronimake članove samo 10 dinara. Već u prva dva mjeseca postigao je list preko osam hiljada pretplatnika, a novi se svaki dan javljaju. Tzo taj list jedamput vidi, ne može odoljeti želji, a da se i sam na nj ne pretplati. Preporučamo ga općoj pažnji. Društvo sv. Jeronima stvorilo je ovim listom doista opet jednu veliku stvar, koja ima veliku budućnost. Predbrojke i pretplatu prima Uprava „Naše Gospe Lurdske“, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 20.

Razne vijesti

Darovi u fond za novu župsku crkvu u Filipjakovu. Da počaste uspomenu *Jerine Andreis-Pelcarić*: Dr I. Eškinja Din 40; prof. Jakov-Tomo Eškinja, Ante Milčić, obitelj Ante Eškinja pk. Ante i don Ante Soša po Din 20. Da počaste uspomenu *A. Bastoli*: Don Ugo Bastoli Din. 20; don Sime Matulina, don Ante Soša, dr I. Eškinja, N. N. i N. N. po Din 10. Da počaste uspomenu *doz Ivana kan. Mirića*: Don Ante Soša Din 20. Mjesto čestitke vič. don Simi Lovroviću prigodom dijamantske Mise: Dr I. Eškinja i don A. Soša po Din 10. — Svima darovateljima Crkvinarstvo najtoplije zahvaljuje.

U Australiju za Lira šterlinga 28.-
U Južnu Ameriku za Lira šterlinga 19.-
otprema Agencija Tražite upute.
JOSIP JADRONJA -- ŠIBENIK

Pozor!

Cij. mušterijama Pučke Tiskare

dajem do znanja, da sam ovih dana otvorio u Kralja Tomislava alicog PAPIRNICU, u kojoj će se moći dobiti kancelarijskog i školskog pribora kao: zadaća svih veličina, risanka, pisanka, blokova, risačeg papira itd. Uz najpovoljnije cijene. U njoj će se također primati sve narudžbe za razne tiskarske radnje.

Preporučujući se za što bolji posjet bilježim se velečovanjem

PAPIRNICA

kancelarijskog pribora

Jerolim Matačić pk. Petra

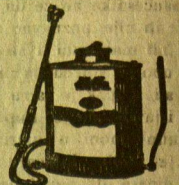
Pozor!

Vlasnik, izdavalatelj i odgovorni urednik Ante Huijev. - Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (Predstavljaci: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

SALAMA
prve vrste nova roba posve srele dobiva se svagdje. Prva hrvatska tvornica salama, sasena mesa i masti
M. Gavrilovića
sinovi t. t. Petrinja
zastupstvo:
JOSIP JADRONJA
ŠIBENIK (Dalmacija)

STARE KOVINE,

bakar, mjeđ, olovo, cink, aluminijum, strojevine od mjeđi, slova, rabljene strojeve, akumulatorske ploče, tračnice, kupione svaku količinu i plaćamo us gotov novac. „Ferrometal“ kd, Zagreb, Slovenska ul. 12.

Originalan francuski

ECLAIR VERMOREL
je najbolja prakalica na svetu.

Generalno za stupstvo:
BARZEL D. D., SUBOTICA
Istiho cenovnik! Može se dobiti svagdje.
Dobiva se u Šibeniku kod firme
PIO TERZANOVIĆ

MALI OGLASNIK

Prodaje se mladi konj. Obratiti se na: Josip Jadronja — Šibenik.

Prodajem tri hrastove bačve, sadržine po prilici oko 70, 39 i 35 hl, u potpunom dobrom stanju. Imaju vratnice i gorđene obračce. Obratiti se na Upravu lista.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

Podružnica Šibenik.

BRŽ. NASLOV: GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, KOČEVlje, KRANJ, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 300.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.